II-3109

BEQIR
MUSLIU

Lulkuqet e gjakut

beqir
musliu

LULKUQET E GJAKUT

BIBLIOTEKA DRITA

Redaktor biblioteke: MIKEL MARKU

beqir
musliu

lulkuqet e gjakut

RILINDJA
PRISHTINË
1966

mbulesën
e ilustroi

ISMAIL
RAMA

FJALA S'ASHT TRASHIGUE VETËM NGA ADAMI E EVA, POR — ASHT KRIJUE VETËM PREJ NESH DHE ME NE: BASHKON VETËM NATYRËN TONË DHE KOHËN...

(Beqir Musliu)

NDËRGJEGJJA DHE KANGA

TRIPTIKON PËR KHAJAMIN

SHPIRTIN e kam pi nji natë n'heshtje vetëm me nji gotë,
Dhe m'ato ngërça t'idhtë kam ndie se si dikush më ka thirrë:
Unë shetitësi i mendimeve t'botës m'u mbyllë në 'i
Rubairë —
Dhe me dollitë e gjakut me fshi si Khajami çdo brengë e
lotë!

Prandej, fillë — jam zgjue nga nji botë që andërr
Dhe hije e thyeme që tretë ndër zbrasti — më â'dukë.
Atbotë, klitha, derisa t'gjitha paragjykimet më 'in zhdukë —
E, jetën përsëri e kam kuptue e zbulue vetëm n'zhgjandërr!

E tsah: Me kangë e nninuna t'gjakut kisha me t'vu n'gjumë,
Oj kotësi, që n'mue zhgrehesh n'heshtje, e n'pagjumësi,
E tani vjen deri te unë, e shndërrohesh lehtë në 'i lum —

Ku qetësitë e marra që m'rrethojnë m'i tretë diku — si era,
Dhe ecën botës sime ku rrugën ia kam ndërtue n'butësi —
Nga ajo që ma pruni e dhuroi me tana frytet vet vera!

MARSHIMI PARA GJAKUT

KJO asht dëshira, me qenë njiherë i dejun n'këtë vetmi,
Dhe nëpër çdo jetë e kohë me pasë nga 'i kangë e verë —
Ku kishim me i ngritë kullat e përsosmënisë përherë,
— Se, edhe mes nesh ka me lindë ndo'i Khajam i ri...!

Tash, gjurmat tona amshimin me siguri s'kanë m'e
pëshpëritë,
Pse — ai ka mbetë m'u trashigue vetëm pas hapit t'fëmijve.
Na, më këto po çojmë pluhun mbas tyne me qerret' e
breznive —
N'fillim t'fjalës e n'lëkurë shtëpijat doemos me i ngritë!

Dhe kështu — kemi ngarendë mbas hapave t'tyne ndër
largësi —
(E shih, dikush ka mbetë që tanë jetës së vet vetëm me ngâ)
E — jeta para mbas nesh s'ka m'u matë vetëm me 'i
Rubai'...

N'këtë rruzullim nga diçka pasion i ka mbetë gati secilit:
Brezi brezit t'ri me i ngrehë edhe ndo'i urë, s'paku, o vëlla —
Që luhaten ndër madhështitë e kohës — si Piramidat e Nilit!

TRASHIGIM KHAJAMIJAN

PREJ luleve dhe andrrave t'plota t'bimës re ka zbërthy',
Kjo kangë — si lule, e cila n'shpirt më asht ballsamisë.
Tash vallë: A do t'i kem' fuqitë e mëdha t'Mbibreznisë —
Ta këndoj, derisa me sy kah ajo e mendimi jam kthy? ! . . .

Këto fusha t'suksesit askush t'tana s'ka mundë m'i lavrue,
As Khajami në harfë kangën përherë s'ka mundë me gjetë!
E unë, do vazhdojë gjakun tim me pjekë edhema për jetë —
Dhe atë që akush s'ka mundë — do të rrekem me krijue!

E tash, qe — kaluen t'marrat andrra t'rinisë aq shpejt,
Dhe nëpër rritjet e mija e t'kohës — m'erdhi çasti im i ri —
Mbi fushat e bukës n'djersë t'i derdhi gjithë lumejt. . .

Dhe, derisa andrrojsha mbi gjakun që ndër dej më vlon:
Fjala ime dhe kanga e mësuen fluturimin e zogut të ri —
Dhe kohën që rrugës kah dielli përherë më çon!

PËRKUSHTIMI

DIELLI mbi çdo gja në jetë mundet lehtë me zbulue:
Edhe ata që nuk janë ma n'kangën e mesin tonë...
Secilit prej nesh zanin e vet me ia varë si kumbonë,
Që edhe lulet n'dritare munden lehtë me i zgjue!...

Ndërsa gotën e ambël e të hareshme e shpik vetë Natyra!
Atëbotë, më tregoni: Cili ka mundë nga ajo ma parë me pi,
— Poetët, që t'gjithë me radhë n'famën e tyne janë shkri,
Apo ai, që bri nesh n'za bylbyli i ligjëron n'gemb lyra!?

Se — famën dhe fatin e jetës e kanë mallkue për poetë!
Pra, unë — më kotë po i shkruej n'letër edhe këta rreshta
Dhe gjithë këtë mjeshtri po e derdhi në këta sonetë!...

Vargjet ma mirë ka qenë m'i shndërrue, si n'dit' t'rinisë —
N'fyej që i fryejnë stuhitë dhe barijtë ndër kreshta —
Edhepse e dij se, asgja e pambërrime s'ka m'i mbetë
breznisë!

ENGJUJT E ZEZ TË DEÇANIT

REQUIEM PËR DEÇANIN

DJE, kur kam qenë fare i ri —
s'kam dijtë me t'mësue,
S'kam dijtë me të dashtë,
me t'ruejtë e këndue për sot.
Sot, qe — po dejem me bukuritë e tua si Vangogu
N'synin e djathtë e profilin e vet t'shëmtuet.
E nesër, a kam me qenë i vdekun, apo jo? —
As unë s'e kam kuptue këtë mister t'Natyrës.
Tash, qetsohu — n'kuakamat e mërzitshme t'bretkocave,
E thundrat e kuajve që mihin lehtë natën —
Mbas ikjes së parapërgatitun të vashës,
Derisa zilet festës së mësheftë plot tingllojnë
Fushave të qeta
Ku n'zall unazën e artë t'natës me kujdes e mbjellin.

RREJARDHJA E BUKURISË

NË mes meje dhe Deçanit të kësaj vere —
Vetëm Bistrica ka mbetë shtatzanë e gjelbrimit:
Vetëm nga bukurija dhe ngrohtësija shekullore —
Kur frymon plot mbas çdo takimi me te ndër kohë...

E unë, n'at vend — tanë kohën i kam pëshpëritë gjakut
Sa herë jam kthye i thjeshtë n'vetvehten e lulzueme
Ndër trandofilet dhe andrrat e zogut shtegtarë...

O! Çdo shekull e ngroh bukurija e vet përherë!
E na — t'i zgjasim duert kah fytyrat tona —
Nëse duem me përjetue ndërrimin e parë t'bukurisë:
Para dyerve t'plasarituna t'dritës. E Deçanit.

BANORI I FUNDIT I NATËS QË E TRASHIGUEM

UNË tanë t'sontmen e kam kalue te nji vashë
Me buzë t'errëta e t'dridhuna — si nata,
Dhe tue mendue n'kthimin tim — treta n'plaskomë t'natës.
(E prifti më kot sonte i ka dëshirue gjijt e bardhë t'grues,
Dhe fëmijt e shpërndamë ndër lojnat e ditëve!)
E ju — banorët e heshtjeve, dilni t'gjithë prej lëkurës,
E ju — djaj prej dhomës sime dhe prej qetësive
Që unë i krijoj pranë murit t'heshtun —
Si hunda e shtrembët e Mikelangjelos!
Kam me ua shkulë flokët e gjijt e ajun —
Vasha, që ecni përreth dritareve të mija
Dhe ma shkelni synin në pasqyrë,
Kam me ju çue deri te burimi, e me ju ngulfatë n'te!
Kam me ju shti nëpër ferr — si Danteja!
Kam me ju gozhdue n'mur — si Prometheun
— Derisa ta shkruej kangën, e tani me vdekë:
Po aq i thjeshtë dhe aq madhështorë — si Ciceroni!
Ose kam me ju çue deri n'dyshim, o deri n'fjalë!
Apo kam me ju vorrue sonte n'vargun tim:
Që u shndërrue në nji përmendore t'gjakut e dashunisë —

E me u ndry n'te: Po aq i vogël, i madh dhe i marrë si
Khajami!

REQUIEM (II)

DJE, kam qenë shum i ri —
e s'kam dijtë me t'mbyllë
Si lulen mu n'fundin e gotës,
e n'at ranë — si Faraonët.
Sot, kur jam tue ecë me samarin e ditëve n'shpinë,
Vdekja ndoshta, mësheftas do ta rrisë lulzimin e vet n'mue!
Nesër, me siguri kam me qenë i vdekun nga pamundësija
E gjanave t'thjeshta t'jetës e botës ku kaloj përditë,
Andej kah engjujt e zez shndërrohen n'vdekje e n'qetësi
E më këndojnë mën dritaret e ditëve e netëve —
Edhe atbotë, kur Krishti zbret prej lozës së murit,
E fratit e murgeshës ia fshin gjurmat e turpit e mëkatit,
(Kur ai pa ngurim t'Krishtit e puthi mu n'mes t'altarit!)
E tani, u shndërrue n'hi e pluhun e u ngul n'Golgotha! . . .

Deçan, 1964

NJERZIT
UDHTARËT E BUKURISË

KALIMTARËT E DITËS

BUKURIJA

kalonte rrugëve të këtij qyteti —
Krejt n'magji që deh ma tepër se syni i vashës.
E — ju, mos kaloni aty pari! Se unë kam me mbyllë
Këtë lule në zemër t'çdo kalimtari,
N'rremb të çdo dite t'varun në qetësi,
Ndër çdo fjalë t'rrugëve, e gjuhë t'mufatuna
Nga pamundësija dhe hapat e shpejtsuem t'kohës —
Mbi trandafilat e bukura që çelin prore:
Përtej gishtave të kafshuem t'verës.
Përtej çdo udhtari që andrron ecjen e vet n'bukuri —
Mbrapa dyerve t'veta, mbrapa pranverës,
Që mësheftas ia ka blerue lëkurën — si gjarpnit...
E kalimtarët prap do t'ecin nëpër t'njajtën rrugë.
Nëpër t'njajtën andërr: Tue shkelë nëpër lule.
Nëpër dejt e shqetsuem t'gjakut dhe hapave —
Ku përherë me t'njajtën ngrohtësi kanë bî
Lulkuqet e dashunisë nga prrallat e larme t'verës.

KOHA

nëpër çdo derë t'plasaritun të ditës
Na ka ba t'mundshme me iu kthye çastit t'parë
Dhe vetvehtes. E lulkuqit —
Që asht rritë edhe ma, jo vetëm prej shiut, por —
Edhe prej frymës s'kristaltë t'pullazeve t'mbramjes
— Kur jemi orvatë me nxanë edhe ngecjen e kalimtarit
të mbramë.

Edhe prej kangës: Kur jemi rrekë me takue
Erën e ngrohtë t'gjakut. Dhe lugët e mallit
Që ndajnë dhuratat e stinëve n'kalim. E moshës.
Edhe kur jemi ba lodër ma e dashtun e fëmisë
N'shtratin e ngrohun me prrallat e gjumit...
Atbotë, për 'i hap ma tej na ka pri prap koha
Dhe historija, që fëmijt e rrugëve e kishin varë n'qafë
E ua shitshin kalimtarëve: Për 'i gotë fara t'njelmta,
Për 'i gotë gështenja të nxehta —
Me avujt e ngrohtë që i krijojshin retë e buta,
E q'kundërmojshin erë — si trandafilat, n'at mbramje
N'at agim buzëjete dhe dashunije...

NJERZIT DHE KOHA

KOHA i përcjell njerëzit deri në buzë të vorrit!
Ashtu — thjesht. Shum thjesht. E njajta kohë:
Që s'din kurr me t'kthye deri te fjala e parë,
Që din me t'dashunue nëpër andrrat e trandafilave e gjakut.
Që s'din kurr me na sjellë deri te emnat tanë —
Deri te hapat dhe profilet e shëmtueta nga vetë dita,
Që asht qetsue në fletët e nji lulje në kopshtin
E verdhë t'vjeshtës, që mbet me u përsosë n'njerëz,
Kah rrugët që i çelin të përgjumshmit — mbas nesh.
Mbas kalorësve t'çmendun që i grahshin dashunisë
E vdekjes mbi kuajt e kohës — që e ndrydhnim nën gishta.
E tash, shtërngoje dorën time dhe këtë lule, o mik —
Se fëmijt e rrugëve do ta pushtojnë edhe këtë qytet —
Si n'prralla. E unë, do të jem aq i padurueshëm
Ndaj kohës që e baj me bashkëudhtarët, sa do të dal
Përherë prej ngastrave të ditës dhe do ta dashunoj
Prore mbi gjakun tim edhe rritjen e lindjes sime.

SYTË NË PERON

PËR çdo ditë vijnë autobusat në këtë qytet të vogël:
Sjellin lotin e ndamjeve n'takimet e patakueme kurr.
Ose buzëqeshjet n'takimet e ndamjeve. Njisoj.
Si kangën. Si dashuninë. Si ofshamën e lodhun...

Vijnë autobusat... me ta edhe njerzit me caqet e botës,
E flakën e dëshirave n'sy: Dhe harrojnë dashuninë
E dashunisë. Dhe dashunojnë dashuninë e harrimit.
Vijnë njerzit me barrët e jetës t'ngarkueme n'shpinë...

*

Përditë e përnatë vijnë edhe trenat n'këtë stacion;
Dhe rrëshqasin nëpër sytë e kalimtarëve të ditës:
Ata e mbyllin plogështinë e kohës e të rrotave —
N'peronin e fundit t'gjykimit dhe t'dashunisë...

Ecin trenat që sjellin kangën e lindjes e t'vdekjes.
Dhe me udhtarët e lodhun e t'rrahun nga vetë koha —
Kthehen përherë n'udhtimin e tyne kah largësitë e lulet,
E t'untit n'rrugën e fillueme deri te buka dhe kanga...

O, përditë vijnë edhe qerret e Çergarëve n'këtë qytet:
E na dalim dhe i presim ata që ende s'janë kthye,
Ata që kahmot janë nisë mbas hapave të bukurisë —
Me hasë trandafilin e lulzuem në skaj t'botës.

Përditë vijnë njerzit: Të panjoftun dhe të largët.
Udhtojnë nëpër dritë dhe terr. Kah jeta.
Kah dashunija dhe mënija. Kah gishtat dhe gjymtyrët.
Kah njerzit. Na dalim me i pritë ata që s'janë mes nesh...

DASHUNIJA DHE REFLEKSET

KALLXIMI I VOGËL PËR LULEN E SAKSISË

NË saksi, n'dhomën time me mue merr frymë 'i lule e qetë,
E cila n'andrra e thith diellin — kur mbi te bjen.
Dhe n'buzët e saja plot polen flen dita e pluhni i nxehtë
— Ajo n'rrjetën e vet zogun e artë t'andrrave e zen.
N'nektarin e saj — që shpërthen n'gonxhet e lulzueme —
Struken njerzit e rrugëve që këndojnë prore për jetë!
Ajo e njef jetën, gjuhët e banorëve — në këtë qytet,
Dhe i din të gjitha mësheftësitë e tokës së frytnueme.
Nga dritarja ime, n'verë — edhe shinat i kap me dorë —
Si fëmijt — ylberat e larmë të ditës n'andrrim, n'gjumë:
Unë dhe ajo — s'bashku thurim vargje, e kunorë —
Dhe botën e vizitojmë edhe kur flen nga vetja e harrueme.
Kur t'kthehem nga udhtimi, n'mbramje n'shtëpi më pret —
Frymëzimin e ditës prej pendës sime shpejt ma merr:
Më ngrohë me gjakun dhe diellin e lëkurës së vet...
Shih, tash — po e ndiej n'rritje, si erë!
Pra, n'dhomën time, me mue frymon 'i lule ende, qetë —
E cila mbi kohën time e t'ditës dëshiron me mbî...
Këtë botë — më hyni, si engjull n'vargun tim aq lehtë,
Dhe u shndërrue në 'i kangë që përsëritet prore ndër brezni...

UDHTIMI ME KOKËN E FAUNËS DHE FLORËS

KUR qielli nganjiherë shndërrohet n'kumbonare,
E rrahja e tij ndihet edhe ditën me t'madhe —
Derisa mbrapa shpinës myken mbretnitë e pafuqisë e frigës,
Buron nji krue i kohës —
Ku s'kanë kurr me pi kaprrojt e shqetsuem t'malit,
Dhe mbi pullazet e çatijave t'shtëpijave
mbin tashma lulkuqi,
E bimët prap njomen me langun e ri të jetës.
E unë kam me vazhdue me thithë at lang limfatik t'tyne,
E atbotë — me siguri, kam me u dejë — si me venë;
Dhe ashtu kam për të fitue nji fuqi të madhe
(Aq sa njiqind vetë t'shndërruem vetëm në nji!)
Si t'Herkulit — e m'i thye t'gjitha gotat e ligështive.
E tani, kur piva si shum tjerë n'gota t'Natyrës —
Ajo ma dhuroi fuqinë t'pakrahasueshme me fjalën e luanin,
Të pamposhtun as prej Orfeut të çmendun —
E duerve t'shkathta t'Gladiatorëve n'arena...

2.

E tash — faunës zezë do t'ia shtrojë **kokën** nën sopatë,
Që pak ma parë zgjetoi mbas hapave e duerve t'blerta
T'florës që m'i zbërthei lulet n'majet e gishtave t'mij;
Dhe më dehu ndën gota t'Odinit — vetëm me psalma,
Që e vejshin diellin përherë në gjumë —
Nëpër mes të rrajëve të pagjurmueme t'lules,
Dhe gjakut që m'i çeli lulkuqet mbrapa lëkurës sime.
E si — unë harrova me i hapë dritaret e ditës
E me i freskue gishtat në avujt e ngrohtë t'pranverës,
Që tashma krijojshin qetësinë e parë në gjanat e vogla —
Kur qe — fëmijt e rrugëve edhe për nji fjalë vijnë kah unë,
Ngarendin kah unë — lulkuqet e gjakut me m'i këputë.

UDHTIMI MBRENDA NJI DITE

DHE qe — dikush prej nesh po e grish pranverën e zogjt
E — ngadalë po i bashkohet kangës sime e t'shiut.
Pra, s'ka me qenë e randësishme nëse kemi me vdekë
Po aq të rij, tue shikue këtë luginë nga bukurija —
(Ku kalojmë t'lagun pa i trazue kumonaret e qetësisë)
Se si merr frymë, si e shton gërhamën thellë — nga shiu...
Sa jemi t'pamundun nganjiherë n'atê që themi për jetën,
Tue i përsëritë gjanat n'botë, për t'cilat edhe jetojmë
Dhe sa marri — mu atëherë kur s'mundemi me krijue,
Apo me ndërrue gja në jetë — ndjekjet i dëshirojmë —
(Ato hurdha t'kurrgjasë që mbas nesh do mbesin ndër kohë,
Si diçka që u kujton breznive t'ardhshme se kemi qenë dikur!)

2.

KEMI dalë n'rrafshinë me i shikue zogjt se si dejen
Nga rruzullimi, me flatërimin e krahëve se si hyjnë n'zbraz-
tësina;
Kurse bujqit ende s'janë kthye nga fushat e bukës:
As burrat që me duert e shkathta zgjojnë pulset n'damarë,
Që shtrydhin djersën e ditën, e Dheut ia shplojnë buzët e
arta;
As gratë me diellin e verës t'fjetun n'gjijt e ajun nga tambli,
Që heret na i kanë lanë shtretnit e zbrazët —
E në faqe dielli ende s'ua teri puthjet e natës;
As vashat me shetën ndër krahë, e me flakë dashnije në buzë,
Që ndër flokë ende u flejnë përkdheljet e beqarëve —
Kur qe — kangët e tyne po e pushtojnë edhe këtë luginë,
Po marrin kambë e duer t'sigurta, dhe veshë ndër largësi,
Deri te trimat e ardhshëm që i kanë mbajtë n'gji tanë natën!
E as fëmijt tanë t'lazdruem me ylberat e ditës në sy,
Që ma s'miri e kuptojnë dhe e luejnë „lojën" e jetës —
Tue ngarendë mbas gjurmave tona n'jetë,
Dhe tue mbushë çdo zbraztësi të kohës
Me emnat e etënve t'tyne t'shkruem n'ballnat e vegjël —
Dalëngadalë tue pushtue qytete t'reja t'synimeve tona...

3.

— Shokë, t'kthehemi! Nëse na kërkojnë si kanë me na gjetë!
Atëherë, pse s'i kemi lanë emnat peng ndër shtëpija,
Por, në vend të tyne i kemi lanë kapelat dhe ombrelat
E tash — shiu na lag ende? ... — Këtu përreth nesh
Nuk po ndihet ma titrima e drapnave nëpër ara,
E as fyejt e kangët e barijve që u këndojnë bareshave
Që kësaj vjeshte do t'jenë gratë e tyne! Sa çudi: Tash
Gjithçka në ndërkohë po e ndërron pamjen e vet e peshën
Shikojmë vedin — qielli asht ma se i kthjelltë,
Kurse shiu ka pushue nëpër tanë luginën ku kalojmë t'qetë.
Puhija që vjen prej asaj lugine na xiglon si puthjet
Dhe i shkund kunorat e drujve e ballnat e djersitun
T'bujqve që kthehen t'lodhun me gungën e ditës ndër shtëpija
Dhe me 'i bjeshkë t'papërkulshme dëshirash mbi shpinë.
„Kush ka mé pritë at njeri që vdiq i harruem n'atë luginë?..." —
Kjo ishte krejt ajo që mundej me u folë mes nesh — pa fjalë
E ligjërime zogjsh, n'heshtje, në këtë mbramje
Mbas nesh tue lanë vetëm gjurmat e hapave tanë...

SHIU

SONTE qielli n'qiell dasmë t'madhe ka ba —
Mija qingja ka therë — me shoka gjaku,
Dhe mija vasha t'Dheut në gosti ka ftue...
(Shiu shtatin e bukur me ua rritë,
Flokët e mëndafshta dhe gjijtë,
Lulet n'kopshtin e artë të buzëve
Dhe farën e zhvillueme t'dashunisë —
Në konaqet e zemrave të hapuna
— Si trandafilat në mëngjezin e gastartë.

E ato, çapkënet e trenta,
Ua dhurojnë me duert e veta —
Dhuratat ma të shtrejta në Botë:
Puthjet e zjarrta të beqarëve kosovarë
Kallijt ndër fushat e bukës
Drapnin n'dorën e Moravases korrtare
Zemrat dhe dashunitë e fisit —
Që nëpër çdo pllambë me mbjellë
Nga nji kangë dhe nji dashuni t'bukës
Dhe nga nji diell e 'i gëzim n'zemër!)

EPSHET E GJAKUT

Tingllime për H

JAM strukë n'natë ku aq lehtë s'keni me më gjetë,
E dritaret i kam hapë në anën e hijesueme t'gjakut!
O, vetëm nata mundet me ma vjedhë at q'kam krijue vetë —
E që të më treti larg lëkurës e andrrave t'gjakut!

Kam me ngarendë si n'ruletë, vallë: A do më njohin?
Ku nata n'heshtje emnin ma sulmon për çdo përpimje.
E t'afërmit tanë do vijnë e shkojnë, mue s'do më shohin —
Ku me lulet rris vdekje n'aromë, flakë e n'dhimbje...

Atëherë, mbi kafkën time me siguri ka me mbi e sigurta,
Që t'ma mësoj hapin tim mos me u trembë nga hijet e murit;
Dhe kur t'nisen me u zdeshë ato gra e vasha të urta —

At ças më leni vetëm, t'dehem n'kallshmëninë e atij nurit,
Që amës lumit i lidhin magjitë n'gji tyne dhe t'erës —
E prap t'eci, e mu n'gjak e frut t'i thumbohem verës!?

2.

SONTE

Sonte — vetëm nga epshet e gjakut due me ikriju 'i grue.
Si Adami Evën që shtratin të ma ngrohi me butësi
E engjujt e urtë t'mos këpusin lulet që 'in selitë n'mue,
E — vdekja t'mos e dikton rrugën — me m'u futë mu në gji!
Nën lëkurën time — unë edhe tani kam me andrrue
At shteg të bukurisë, në të cilin e vërteta mbretnon,
Dhe kah vernat e fjalës e trupit tim që i mbijeton —
Derisa hardhitë n'venë vjetët t'm'i kenë shndërrue...

Atbotë, ai zog i trilluem — ka me më ra mbi supa,
Dhe me at magji t'ndezun me i përshëndetë ndër kupa —
Ato çupa lakuriqe që ecnin nëpër natë pa roje e kumbonë,
Derisa zana e miqasueme rrugës territ n'shtëpija t'i çon!
O! Edhe unë n'livadhet e natës i tani jam zbulue —
Derisa t'vijnë rojtarët, pjesët e zdeshuna me m'i mbulue!

3.

SA e bukur asht e verës që ecën kah na — kjo butësi,
Ku s'ka me pasë ma gjuhë t'urtë e kohë për urata —
Kur prej gishtave, luleve e lotit kirijohen gotat n'ambëlsi,
Derisa hana t'thehet mbi plepa t'zhytun në krajata...
Unë do t'dalë nga kjo dhomë që t'i ngrohi duert e mija
Në gji t'asaj grueje që n'at dritare ma luen synin,
E t'i krijojë fëmijt e gjakut pol m'pol nga dashunija —
Derisa lulja e mbyllun t'frymon gjakun e bukurinë,
E bota t'shndërrohet në vdekje për ta ushqye dashuninë:
N'horizont zemrat kërkojnë zemra t'mëdha mu ngulë —
Sythave t'bimës sime me ua kthye edhe tanë butësinë,
Derisa koha t'më mbërrinë edhe 'i pllambë mbi krye!
E lyra ime dikujt tanë natës dhimbshëm i ka rrëfye!
Kujt vallë: Mue apo vdekjes që kah unë duert i ul?!...

BALADA PËR LIQENIN

LIQENI ky asht ai që nga afshet e nxehta e krijon gruen,
E cila dridhet n'butësi kah na dhe agimi ngjyrëgjaku —
Gruen e mrekullueshme — gjysëandërr e gjysëflakë,
Që i mbyll t'gjitha epshet n'korubat e gjakut,
Dhe i krijon lulet e trandafilta n'njerëz!
Ky asht krejt ai dhe ata që na ndjekin n'çdo cak —
Edhe n'andërra. Ai që kurr s'mundemi me dëbue nga vehtja
Dhe fjala! Ky ash ajo qetësi e kërkueme me vjetë
N'çmendinë tonë dhe zjarrit e gjakut! Asht krejt ajo
Mbas së cilës heshtin të gjitha gjelbrimet e andrrueme —
Edhe mbas njimijë e nji vernave! Asht ajo çupë e re
Që krijohet n'butësinë e gishtave — si lule! Ajo asht
Gjuhë ma e lehtë dhe aq e randë për fjalën
Që e zbërthen kudo zbraztësinave: Si pranverën.
I shtrin duert e padukshme kah bukurija. Kah shiu...
Dhe — çdo largim prej tij i ngjan hapave t'pikllimit

*

Hijet me gjuj t'thyem zbresin n'liqen. Edhe dielli
Tashma hyn në botën e lules së mendueme n'këtë liqen!
E ndjenjat zgjohen — si gjaku. Si ajri...
E bota ime shkrihet krejt ngadalë n'vetminë
E këtij liqeni që tashma e kam n'gji — si gruen.
Dhe e shkruen vetvehten në gjakun tim, ky liqen —
Që din mos me vdekë kurr nga pafuqija
Që din me u krijue nëpër çdo t'prekun t'verës
Që din me u shndërrue n'karanfila e me mbi
Nëpër t'gjitha kohnat rrugëve t'dritës e bukurisë
Që din me u shndërrue në nji liman zamadh
E me i pritë të gjitha anijet e botës e dashunitë
Që din me u ngja edhe zogjve të urtë
E me u ba kumbonare e mirësisë që rreh nëpër çdo shekull
Që din me i ngja edhe flakës, dhe me mbetë:
Historija ma e shejtë dhe madhështore e Njeriut!
O! Ky gjithçka din dhe mundet me u ba —
Din me qenë edhe ma i randë se vdekja
E shum ma i bukur se lulzimi i jorgovanave!
Din me u shndërrue edhe n'engjull t'dashunisë
E me u murue nëpër çdo zemër të thjeshtë
O në çdo piramide të ngrehun kah bukurija. Kah liqeni —
Që ishte krejt ajo që n'fjalën time ka mbi — si lule!...

LIQENI dhe dashunija — kjo asht rruga e vetme
Për t'mbërri deri te lulet e hareshme t'jetës!
Dashunija, o' fluturim i mjellmeve t'buta n'shi...
Ajo nuk asht vetëm fjalë e thjeshtë dhe e lehtë!
Dashunija s'asht vetëm grue e ngulfatun n'liqen!
As engjull i kaltrive të fjetuna të ditës
Që zbret n'breg, dhe këput lulen, që e mbyll prap
N'gastaret e dritës — ku ernat ma s'depërtojnë.
Dhe në liqen, dhe zogu që harroi pranverën...
Dashunija s'asht vetëm blerim i pambërrim n'vjeshtë!
Dashunija s'asht vetëm liqeni. Kali i Trojes!
Dashunija s'asht uratë trenarake e Posejdonit t'urtë
Dashunija, shokë â' diçka ma e madhe që i tejkalon
Tana gjanat e thjeshta n'fjalorin e rrallë t'ditës....
E unë — s'kam asnji fjalë ma të madhe për te!
E tash: Shkilni gjakun dhe nervat, dhe pyetni vehten:
— A ka dashuni dhe liqen n'bisedat e rëndomta?
Dhe në liqen, — a ka bukë dhe kangë? Qe — tash, i vrau
Mu n'ballë zotnat e frigës e prrallave t'Ezopit!
E tash — kahdo që të shkojmë — ai na ndjek:
Kudo — edhe n'hapa. Në gjak. N'vdekje; dhe çdo largim
Prej tij asht i randë dhe i pamundshëm. O mes nesh
Liqeni ishte — e vetmja kangë që s'don spjegim...

(Ohër, korrik 1965.)

ELEGJITË E GJANAVE TË THJESHTA

I BARAZUEM ME GJETHET

E KAM pritë dike që nuk kthehet kurr ma në botë,
Qetësinë e muzgut që dohera e kisha t'vetmin shok!
Kam pritë t'pambërrimen — edhe vdekjen, atbotë...
Por — me gjethet e mbrame kam mbetë i shtrim përtokë!

Kam pritë edhe kangën time për çdo ditë dhe natë,
Buzë lumit t'kotun që zbraztësitë e veta i andrron —
Lulen e strukun që n'zemër pa erë e aromë zgjeton...
— Kam pritë... por — i plaguem kam mbetë, duerthatë!

Dhe qe — prap aty ku s'ish ma po këndoj si dikur,
Lulet për zjarrin e ri jam përherë tue i zbutë —
Që të më murojnë me profilin tim mu në at mur;

Derisa gjaku trandafilat e zez n'synin tim t'i këputë,
Dhe ta fotografojë ecjen time jashta fjalës, e nën urë —
Ku nëpër lëkurën time gjethit t'ramë kam për t'iu futë.

GJAKU

Asht e vetmja rrugë e panjoftun
Që na shpie deri n'fund: Edhe kur s'jemi as n'të!
E tash, shokë — më tregoni: Me çfarë fjalësh më duhet
Ta qetsojë zogun mbi trandafilat e pluhnosun,
Dhe vazet e gjakut që krijojnë tanë këtë melankoli —
N'fillim të rrugës — ku na ende s'kemi mbërri,
Na — akoma s'e kemi diktue zbërthimin e lules?...
Ndërsa, krejt ajo pakuptueshmëni e ditës
Që e hulumtojmë nëpër vehte asht:
Gjaku,
Që aq shum na ka rrahë ndër damarë, e na s'e kemi ndie fare —
Mbrapa shpinës dhe vdekjes sonë të qetë,
Që e kemi ma s'afërmi dhe na mbin si lule n'kurriz,
— Si verdhësija e gjethit n'fytyrat tona e tokës:
Që i hapi tana dyert e dhomave të errëta —
Për ata që harruen me jetue tue jetue!
E gjaku i barazoi me të gjitha sendet e thjeshta,
Dhe u ba e vetmja rrugë e pakryeme deri n'fund!...

ZILET E QETËSISË

M' dhurroni të gjitha butësitë e verës n'gishta,
Due ta vizitoj gërmazin e verdhë të pyllit —
E të vorrosem me kangën e gjethet ndër sërnishta:
Që hymnojnë mungesën time mu n'zbraztësitë e fyellit!

Zemra nuk ka asnji ngjyrë e kohë të pjekunisë,
Që trandafilin në vend të gjakut me zavendsue —
Derisa stuhitë n'dhomën time t'më kenë sulmue,
Unë kam me ngrohë shtratin me mikeshat e qetësisë!

Kështu — dashuninë në dashuni kanë me lindë,
Mbi çdo fjalë të thjeshtë, që mbas çdo fëllimi —
Ngushllohen me ndezjen e re që kanë me bindë,

Me ecë kah hapi im që marshon kah agimi!
Dhe arkivolin gjethet tashma ma kthejnë në zjarrë —
Derisa zilet e qetësisë n'qafë t'm'i kenë varë! . . .

RIMAT E SHQETËSUEME

ÇKA kisha mundë me t'dhanë, o lule, për ate që krijove?
(Prej asaj që ende s'kam mundë me çue deri në buzë!)
Çka kisha me t'dhanë, o lule, kur ti të tanin më shtërngove
Me u ndërrue në mish, e gjak, mandej n'heshtje — shpuzë...

Tash, kur s'kam ndo'i shteg tjetër që i qetë t'kaloj,
(Le mbi gjithçkafin që rrjedh e dot s'mundë ta mbërri —
Vetëm, ndoshta, me nji kangë t'lulzimit t'buluem në gji!
Për vetvehten nji rrugë tjetër nëpër borë do t'vizitoj...

Dhe atëherë, me siguri, t'gjitha mësheftësitë kam m'i mësue
Që kurr mos t'pyetem me vetvehten kështu nëpër zbrazti.
E si tash — kanga ime — në nji psalmë si t'Davidit m'u
shndërrue,
Që me kohën prore më çon buzë livadheve të gjakut t'ri...

2.

DERISA jemi tue andrrue njeni tjetrin, t'shpërndamë nëpër botë,
Era na sjell deri te lumejt e frymëzimit; aty përbri —
Ku hijet kthehen n'trajtat e veta e në njerëz, ku t'plotë
Udhtojnë kah unë, më zanë pisk — si verën stuhija në vrri —
Dhe prej sendeve t'imta ngjallin dallgët e shqetsimeve t'marrisë,
Dhe prej dhimbjes e lotit, mbushin kupat e idhtësisë!

Kurse unë, me ato kupa, të gjithë ata kam m'i përshëndetë
Që kanë kërkue prej meje ate, që kurr s'e kam pasë as vet',
Por që soll e kam ndie, thellë, thellë në mue...

Dhe — jo, s'ka me më ardhë randë, s'kam m'u pikllue aq tepër:
Pse dikush, me andrra t'lulzueme, flakën e vet ka me shujtue.
E tjetri — fjalën e vet m'e stolisë e pjekë n't'kohës vepër...

3.

NËPËR kët rrafshinë në qetësi shtresat e borës kanë fjetë
Dhe fijet nëpër kambë si përherë ma s'na lidhen deng,
E — as hapi im nuk ka me u frigue — mësa mbas erës...
Kurse sonte ujqit kanë me ra n'qytet, venia pra shulin derës!
Dhe mos u pikllloni aq shpejt, edhe kur n'heshtje ndo'i brengë
Kthehet rrugës që t'çojë prap lumit t'kohës për në jetë...

Prej dritares s'ajgtueme shikoj gjatë, gjatë në fushë
Kurse bri meje në qelq acari piktura vetiu qëndisë...
Dij: Tash çupa zgjohet nga gjumi, dhe pin tamblin me gotë,
E pastaj merr lapsin dhe fillon t'i kopjojë, si n't'kotë,
Ato piktura të hieshme me trajtat e tyne të bukurisë...
(Që kur stufa ndizet, zhduken si me i pasë fshi dikush!).

4.

TASH më trego, më trego, o miku im: Që të gjitha dashunitë
Si me i futë krejt — ashtu si i kam marrë — n'gjylpana?
Anipse kurrgja s'ka mbetë veç vargut n'zemër m'u rritë...

E gjethet (ato që kanë mbetë dhe zverdhë tash ma!)
Këndojnë urata apo thurrin elegji nga gembi tue u këputë,
Mu si tymi prej baxhave që n'kaltëri shkon tue u ngutë...

Kurse unë e kam zgjedhë rrugën time, ku hana kambët
m'i ka thadrue,
(E kësaj, derisa t'shkrihem krejt, s'kam me iu largue!)
T'shndërrohem n'fushë pjellore — nga unë edhe lumejt
t'kullojnë....

Derisa unë po e shkruej kangën, këtu — nji dashuni
Lindë ka për gjakun që ka dhanë vetvehten për kangët që
tingëllojnë
Nëpër shtigjet e jetës larg e larg — me emnin tim pa mëni...

5.

KËSHTU — varg mbas vargu e puthin letrën e bardhë,
Dhe të tillë sajojnë veprën, si kunorë t'dashunisë.
Kurse breznitë, edhe mbas nesh prap kanë me ardhë —
Se shum ma të mira po i presin frytet e pjekunisë...

Po ndiej se si kanga po lind nëpër çdo rrugë e urë,
Nëpër çdo duer e kambë — nëpër gjurmat e njerzisë;
Nëpër çdo sy e zemër e lule, e s'ndahet ma kurr —
Me fuqinë magjike, me zanin e ambël t'poezisë...

II. NOKTURNO

UNË i kam zgjatë duert kah gjanat aq t'njoftuna —
Kah ajo bukuri që më lindi vetvetiu në rrugë,
Dhe ndër sheshe t'blerta — ku gjaku përsëri
M'i bleroi duert e verës së pjekun n'sytë tanë —
Ndërsa fëmijt e rrugëve kanë shitë fjalët e historisë:
Vetëm për 'i shportë kikirika t'nxehtë n'mbramje,
Vetëm për 'i dorëpërkdhelje nane, n'rrugë —
Ku parakalojnë përditë këta kalorës t'Paqës;
Dhe Globin e shndërrojnë në nji top llastiku
Që e sjellin ndër pole — si n'gola të ngritun n'fushë,
E ndër kambë e krena njerzish; e — thonë:
— Hajt, pra — n'mujshi me nxanë kohën
Dhe at lulzimin e dranofilles n'at shishe t'mbyllun
Dhe n'at dritare t'kthyeme kah njerzit në rrugë...
E — derisa kumbonaret e qytetit t'rrahin n'mesditë
E t'ngulen në shtiza — si Krishti n'Golgotha
— Ju, dilni të gjithë nga shtëpijat, e dashunoni
O, thellë dashunoni — deri në gjak, o deri n'gjak:
Nji lajm t'vogël të 'i M a r a t h o n o m a k u t
Që njerzëve do t'u dhurojë unazat e shejta t'Adamit e Evës,
Që u krijuen vetëm nga epshet e ndalueme t'dashunisë —
Për ta mbyllë djallin e marrë në nji gastare t'qelqtë...

Dhe — atbotë: Njerzit shum ma mirë do t'dijnë, se —
Jetën duhet me shndërrue në livadh përplotë me venë,
Kurse lulet ashtu t'ngathta me i mbyllë nën lëkurë e gjak
E të lulzojnë me të njajtën mënyrë ndër sheshe,
Dhe t'erësojnë ndër vaze dhe terrin e buzëve t'natës —
Ku fëmijt e rrugëve prore e shetisin n'mbramje,
Dhe shesin përherë fjalët e historisë:
Për nji gotë jetë e kikirika! Për nji grusht Paqë! . . .

TRI NETË NË METOH!

E PARA NATË

KUR u ndalëm me u shlodhë nga malli —
Në barin e njomë t'Çabratit,
Thellë me i ngopë sytë me gjelbrimin e vonë
— Metohija, si vajza e dashunueme
Na puthi n'buzë shqim. Ndërsa unë u deja,
E kangën e parë ia fala për dhurratë...
E — ajo s'më foli as nji fjalë s'paku,
Por — n'qetësimin e luleve që rriteshin
T'pashkeluna prej as nji kambe, e as t'imes —
M'i dhuroi duert e përshëndetjeve...
Derisa unë — si ajo e dashunova gjatë —
Si gruen! Si vashën e Metohisë n'krahun e djathtë!
Kurse — Metohija, më lindi nëpër çdo fjalë e lule
Edhe n'dashuninë time e vargut për te...

E DYTA NATË

Randë jam dejë sonte me ngrohtësinë tande
Metohi — o flakë drite që lind mbas dashunisë,
Dhe me magjinë tande me të cilën i çel trandafilat
Kur sytë e tu folë më kanë përherë —
N'gjuhët e buta të luleve, o n'gjuhë t'kangëve,
Që këndohen — që të mos mundemi me fjetë
Në qetësimin e lehtë të ditës!
Që i futë gjujtë e ri deri në blerim,
Dhe na dashunon mes t'luleve edhe ne —
O ne, që s'kemi mund me krijue për çdo stinë
E bukuri prrallore t'Metohisë,
Që frymojnë deri n'skaj t'botës!

E TRETA NATË

I KAM zgjatë duert prore me përshëndetë
Mesditën time të zhytun nën mue,
Me përshëndetë kangën dhe hijen time
Që më krijoi mue dhe trupin tim —
Ndërsa Metohija m'i shtrini duert e njerzëve t'bukës
Dhe të vashave sydielli —
Që Drinit të Bardhë i ngrehin muret e dashunisë
Dhe piramidat e blerta Rrafshit t'Dukagjinit,
Ku dielli i përkundë n'prralla:
Ato dhe lulet si në prill —
Dhe zbresin nëpër lum,
E gishtat t'i shndërrojnë në 'i lyrë,
Që ta shpie ditën e Metohinë —
Mbi zenitin e sendeve të rëndomta!

SHËNIME PËR AUTORIN

BEQIR MUSLIU lindi në Gilan më 1945. Rrjedh prej nji familje të vorfun fshatare e cila gjatë Luftave ballkanike ***asht shpërngulë*** *në Gilan. Shkollimin fillestar e ate të mesëm* ***e kreu në vendlindje,*** *kurse* ***tash asht student*** *në Prishtinë.*

Poezija e tij paraqet nji freski bukur të mirë në letrat tona, e sidomos në poezinë e mbasluftës.

NË vjetin 1965 — në edicionin e vet të posaçëm — „JETA E RE" ia botoi përmbledhjen e parë të poezive të tij — „RIMA TË SHQETSUEME". Shkruen edhe tregime.

P Ë R M B A J T J A

NDËRGJEGJJA DHE KANGA

Triptikon për Khajamin 11
Marshimi para gjakut . 12
Trashigim Khajamijan . 13
Përkushtimi 14

ENGJUJT E ZEZ TË DEÇANIT

Requiem për Deçanin 17
Prejardhja e bukurisë 18
Banori i fundit i natës që e trashiguem 19
Requiem (II) 20

NJERZIT, UDHTARËT E BUKURISË

Kalimtarët e ditës 23
Koha 24
Njerzit dhe koha 25
Sytë në peron 26

DASHUNIJA DHE REFLEKSET

Kallximi i vogël për lulen e saksisë 31
Udhtimi me kokën e faunës dhe florës 32
Udhtimi mbrenda nji dite 34
Shiu 37
Epshet e gjakut 38
Balada për liqenin 41

ELEGJITË E GJANAVE TË THJESHTA

I barazuem me gjethet 47
Gjaku 48
Zilet e qetësisë 49
Rimat e shqetësueme 50
II Nokturno 55

TRI NETË NË METOHI

E para natë 59
E dyta natë 60
E treta natë 61

Shënime për autorin 63

BEQIR MUSLIU

LULKUQET E GJAKUT

Redaktor teknik
SHEMSIDIN GORANI

Korektor
HYLKIJE SHEHU

Tirazhi 1.500

U shtyp në gusht 1966 në Shtypshkrojën
e Sipërmarrjes gazetare-botuese „Rilindja"
Prishtinë